

Acaba Abidin gene bir yolculuğa mı çıkmış?

JOHN BERGER

Zaman zaman en çok ölüler ve ölüm üstüne yazıyormuşum gibi geliyor bana, tıpkı eski Yunan yazarları gibi. Eğer bu böyleyse, bunun doğrudan doğruya hayatla ilgili bir zorunluluktan kaynaklandığını söyleyebilirim.

Abidin Dino, sevgili Güzin'i ile Paris'te, belediye'nin belirli bir dönemde ressamlar için yaptırdığı modern sosyal konutlardan birinin dokuzuncu katında oturuyordu. Orada mutluydular, ama bu stüdyonun alanı, dolapları da katarak söylersek, şehirlerarası bir otobüsün yolcularına ayrılmış alandan daha geniş değildi. Çeviriler, şiirler, mektuplar, yontular, desenler, teknik oyuncaklar, raki, toz kakaoya batırılmış badem şekerleri, Güzin'in Türkçe radyo programlarının kasetleri, şık giysiler- ikisi de giyimlerinde birbirlerinden farklı ama kusursuz beğeni sahi-biydiler- gazeteler, çakıl taşları, tuvaler, suluboyalar, fotoğraflar, her şey bu alana yerleştirilmişti. Ve ne zaman onlara gitsem, çıktığımda kafam uçsuz bucaksız manzara- larla, hatta Abidin'le Güzin'in içinde yaşadıkları otobüsü sürükledikleri o daha geniş Anadolu manzaralarıyla dolu olurdu.

Abidin Paris'te Villejuif'teki bir hastanede öldü. Sesini yitirdikten ve konuşamaz duruma düştükten üç gün sonra.

Bir hafta önce Abidin'in bana neredeyse son sözü şu olmuştu: Yeni kitabında abartmadan kaçın. Aşırılık etmen gerekmiyor. Gerçekçi kal. Kendisi tutulduğu kanser konusunda gerçekçiydi. Hastalığının ne kadar ciddi olduğunu biliyordu. Ama sağlık durumuyla ilgili olarak kullandığı sıfat uzun süre yürümeniz gereken bir yolda ayağınızı vuran bir ayakkabıyla ilgili bir sıfattan farklı değildi.

Gözümde onunla ilgili canlanan her görüntü istemez yolları, kervansarayları, yolculukları içeriyor. Bir gezginin uyanıklığı vardı Abidin'de. İranlı Sadi'nin dediği gibi:

Yolda uyuyan ya şapkasını yitirir ya da başını.

Stüdyosundaki küçük kitap rafında ya da geceleri kaldırdığı şövalyesinin önünde Abidin durmadan yolculuklara çıkardı. Gece- genlere dönüşen kadın resimleri yapıyor, bir

sismografin çizen ibresiyle hastanede yatan hastaların acılarını çiziyordu. Kısa bir süre önce bana işkence görenlerle ilgili desenlerinin fotokopilerini vermişti. "Bak şunlara", demişti beni dokuzuncu katta asansöre götürürken. "kim bilir belki bir gün uzaqlara bir- takım sesler duyarsın. Belki bir iki sözcük. O kadarı bana yeter." Çiçek resimleri yaptı- boyunları aşka giden Boğaziçi yolları. Bu yaz, seksen yaşında. Boğaziçi'nde bir yalıda kalır- rken, üzerinde gizemli bir işaret olan beyaz bir kapı resmi yapmıştı. Yahda değil de, başka bir yerde olan beyaz bir kapı.

Öldüğü gece, sabahın erken saatlerinde uyandım. Öldüğünü biliyormuşum gibi uyandım ve onun için dua ettim. Sanki bir çe- şit teleskopta bir mercece olmaya, böylece bir meleşin bir yerlerde Abidin'e eşlik ederken onu daha iyi görebilmesini sağ- lamaya çalışıyordum. De- ken kendimi bir tabaka be- yaz kağıtla yüz yüze bul- dum. Kağıt öylesine ışık içindeydi ki, üzerinde ök- süz bıraktığı hiçbir renge yer yoktu.

Daha sonra hiçbir acı duymadan uyuyakalmışım. Ertesi sabah erkenden or- tak dostumuz Sel- çuk telefon ederek Abidin'i yitirdiğimizi haber verdi. (Ben uyanmadan iki saat

önce hastanede ölmüş.)

İşte o zaman ağladım, bir köpeğin acısıyla beyaz kapı resmi onun son bir kaç ay içinde yaptığı bir dizi desen ve resmi hatırlattı bana. Kalabalıkların resimleriydi bunlar. Her biri açık seçik birer kişi, ama birlikte oluşturdukları güç molekülere benzeyen sayısız yüzlerin görüntüleri. Bu görüntülerde ne kötülüğün izi vardı, ne simgesel bir özellik. Abidin bunları bana ilk gösterdiğinde, bu çok sayıdaki çözülmemiş bir yazının harfleri gibi görün- müştü bana. Gizemli bir akılcılığı vardı bu harflerin ve güzeldiler. Şimdi acaba Abidin gene bir yolculuğa çıkmış, bunlar da oradaki ölümlerin resimleri olmasın diye soruyorum kendime.

Ve şu anda o yanıtıyor sorumu, çünkü bir- den onun bana İbn ül- Arabi'nin şu sözlerini aktardığını hatırlıyorum:

"Adem'den zamanın sonuna kadar, yaşamış ve bir gün yaşayacak olan bütün insanları görü- yorum ve tanıyorum."

John Berger

